ПОЛТАВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ
ІМ. М. В. ОСТРОГРАДСЬКОГО

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ ПАНО ім. М. В. Остроградського
від 09.04.2026 № 149-ОД

Директор _____ Віталій ЗЕЛЮК

Програма
підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, які впроваджують Державний стандарт базової середньої освіти

«SCAFFOLD: КОНСТРУКТОР КОМПЕТЕНТНІСНОГО НАВЧАННЯ»

Полтава – 2026

Розробник(и): Полтавська академія неперервної освіти ім. М. В. Остроградського (Литвинюк Людмила Вікторівна, доцент кафедри освітньої політики, Буйдіна Олена Олександрівна, завідувачка кафедри розвитку освітніх галузей).

Напрям підвищення кваліфікації: використання інструменту підтримки педагогів в організації навчальної діяльності «Scaffold» (ГХЗВ).

Розроблено на основі типової програми:

Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти «SCAFFOLD: як інтегрувати ключові компетентності в освітню практику» (наказ МОН від 18.11.2025 р. №1514). [Електронний ресурс]. Режим доступу : https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2025/11/mon-1514-18.11.2025.pdf

Термін дії програми: з 09.04.2026 року до 31.12.2030 року.

Рецензенти:
Унгурян Ірина Корнеліївна, професор кафедри педагогіки, психології та теорії управління освітою Комунального закладу «Інститут післядипломної педагогічної освіти Чернівецької області», к.пед.н.
Кушнір Тетяна Юріївна, учитель української мови та літератури Опорного закладу «Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 3 імені В. О. Нижниченка Горішньоплавнівської міської ради Кременчуцького району Полтавської області»

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. Реформування загальної середньої освіти в Україні, пов'язане з упровадженням концепції «Нова українська школа», актуалізує потребу в оновленні професійної діяльності педагогічних працівників на засадах компетентнісного підходу. Сучасний освітній процес орієнтується не лише на засвоєння учнями системи знань, а й на формування ключових компетентностей, наскрізних умінь, цінностей і ставлень, необхідних для успішної самореалізації, соціальної взаємодії, відповідального громадянства та навчання впродовж життя. Саме тому для вчителя особливо важливим є вміння проєктувати освітній процес так, щоб навчальна діяльність забезпечувала цілісний розвиток особистості учня.

Актуальність програми зумовлена також необхідністю практичного осмислення педагогами змісту ключових компетентностей у європейському та українському освітньому контекстах, розуміння їхнього зв'язку з результатами навчання та компетентнісним потенціалом освітніх галузей. У сучасних умовах педагогу недостатньо лише орієнтуватися в нормативних документах; важливо вміти перетворювати їхні положення на конкретні педагогічні рішення: добирати зміст, методи навчання, способи оцінювання, формулювати компетентнісно орієнтовані завдання, враховувати потреби й навчальні можливості учнів.

Програма «Scaffold: конструктор компетентнісного навчання» є актуальною як практико-орієнтована форма підвищення кваліфікації, що поєднує сучасні підходи до розуміння компетентностей із конкретним інструментом їх інтеграції в освітню практику. Використання карток Scaffold дає змогу педагогічним працівникам перейти від загального розуміння компетентнісного підходу до системного проєктування навчальної діяльності: визначення цілей, добору компетентностей, методів навчання й оцінювання, планування свідчень досягнення та ресурсного забезпечення. Програма спрямована на розвиток здатності педагогів конструювати освітній процес як послідовну, логічну й педагогічно вмотивовану систему, орієнтовану на реальні освітні результати учнів.

Цільова група: педагогічні працівники та керівники (директори, заступники директорів) закладів загальної середньої освіти

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми.

Особливістю реалізації програми є її цілісний, модульно структурований і практико-орієнтований характер. Програма побудована як завершений курс підвищення кваліфікації, що забезпечує послідовне опанування засад компетентнісного підходу та набуття практичного досвіду проєктування освітнього процесу з використанням карток Scaffold.

Реалізація програми передбачає поєднання лекційних і практичних занять, виконання практичних завдань, аналіз навчальних ситуацій, професійне обговорення, взаємооцінювання та рефлексію. Учасники застосовують інструмент Scaffold для добору компетентностей, методів навчання, оцінювання та ресурсного забезпечення навчальної діяльності, що забезпечує прикладний характер навчання і сприяє впровадженню здобутого досвіду в педагогічну практику.

Програма може реалізовуватися в різних формах, зберігаючи єдину змістову логіку, послідовність виконання навчальних завдань і спрямованість на досягнення визначених результатів навчання. Її важливою особливістю є також орієнтація на професійну суб'єктність педагога, співпрацю та рефлексивне осмислення власної практики. Такий формат сприяє професійному розвитку педагогічних працівників як проєктувальників сучасного освітнього процесу.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: очна, очно-дистанційна, дистанційна.

Мета підвищення кваліфікації. Розвиток професійної готовності педагогічних працівників до проєктування компетентнісно орієнтованого освітнього процесу шляхом інтеграції ключових компетентностей в освітню практику з використанням інструменту Scaffold.

Завдання підвищення кваліфікації:

- поглибити розуміння сутності компетентнісного підходу та ролі ключових компетентностей у сучасній освіті;
- розкрити можливості освітніх галузей щодо формування ключових компетентностей і наскрізних умінь здобувачів освіти;
- ознайомити слухачів зі змістом і структурою європейських рамок компетентностей та їхнім потенціалом для освітньої практики;
- сформувати вміння співвідносити ключові компетентності, результати навчання, методи навчання й оцінювання у процесі проєктування навчальної діяльності;
- розвинути навички використання карток Scaffold для проєктування компетентнісно орієнтованого уроку або іншого освітнього компонента;
- сприяти набуттю досвіду розроблення компетентнісно орієнтованих завдань і навчальних ситуацій з урахуванням потреб учнів та контексту навчання;
- актуалізувати рефлексивну позицію педагога щодо власної практики проєктування та реалізації компетентнісного навчання.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться (відповідно до професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом МОН від 29 серпня 2024 року № 1225):

- предметно-методична компетентність (А2);

- інформаційно-цифрова компетентність (А3);
- прогностична компетентність (Г1);
- оцінювально-аналітична компетентність (Г3).

Очікувані результати підвищення кваліфікації: Педагог/педагогиня, здійснивши навчання за програмою, повинен/-нна

Знати:

- сутність компетентнісного підходу та його роль у сучасному освітньому процесі;
- зміст понять «ключові компетентності», «наскрізні вміння», «результати навчання», «компетентнісно орієнтоване навчання»;
- нормативні засади реалізації компетентнісного підходу в системі загальної середньої освіти;
- особливості переліку та структури ключових компетентностей в українському та європейському освітньому контекстах;
- зміст і структуру європейських рамок компетентностей EntreComp, DigComp, LifeComp і GreenComp;
- призначення, структуру та логіку використання карток Scaffold у проєктуванні освітнього процесу;
- етапи планування компетентнісно орієнтованої навчальної діяльності, добору методів навчання й оцінювання.

Уміти:

- орієнуватися в нормативних документах і використовувати їх положення для проєктування освітнього процесу;
- співвідносити ключові компетентності з результатами навчання, змістом освітньої галузі та навчальними завданнями;
- аналізувати навчальні ситуації й кейси з погляду формування знань, умінь, ставлень і ключових компетентностей;
- добирати релевантні компетентності, методи навчання, методи оцінювання та ресурси відповідно до мети навчальної діяльності;
- використовувати картки Scaffold для проєктування компетентнісно орієнтованого уроку або іншого освітнього компонента;
- розробляти моделі навчальної діяльності з урахуванням потреб учнів і контексту навчання;
- здійснювати рефлексію та вдосконалювати власні педагогічні рішення на основі зворотного зв’язку.

Усвідомлювати:

- значущість компетентнісного підходу як основи сучасної шкільної освіти;
- роль ключових компетентностей у розвитку особистості здобувача освіти та підготовці його до життя в сучасному суспільстві;
- необхідність цілісного поєднання знань, умінь, ставлень, досвіду діяльності та ціннісних орієнтацій у навчальному процесі;

- важливість проєктування освітнього процесу з урахуванням потреб учнів, зв’язку навчання з реальним життям і перспектив їхнього розвитку;
- значення педагогічної рефлексії, професійної співпраці та постійного вдосконалення власної практики;
- потенціал інструменту Scaffold як засобу підтримки вчителя в конструюванні компетентнісно орієнтованого навчання.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Система оцінювання результатів підвищення кваліфікації за цією програмою ґрунтується на активній участі педагога в усіх складниках освітнього процесу, починаючи з обов’язкової присутності на інструктивно-методичному та лекційних заняттях. Основним критерієм успішності є якісне засвоєння теоретичного матеріалу щодо сутності компетентнісного підходу, структури українських та європейських рамок, а також логіки використання інструменту Scaffold для проєктування навчання. Оцінювання фокусується на здатності слухача аналізувати навчальні ситуації, проводити самоаудит власного професійного досвіду та інтегрувати отримані знання в практичну діяльність через розроблення конкретних кейсів і завдань.

Особлива увага приділяється активності слухачів під час обговорень, де виявляється їхня здатність до професійної взаємодії, обґрунтування педагогічних рішень і конструктивного взаємооцінювання фрагментів уроків. Опанування програми передбачає обов'язкове виконання практичних завдань із конструювання моделей навчальної діяльності, зокрема з використанням карток Scaffold для визначення цілей, методів і ресурсів навчання. Обов’язковою умовою завершення курсу є систематична рефлексія після кожної теми та підсумкове самооцінювання власного поступу, що дозволяє визначити конкретні напрями подальшого вдосконалення професійної діяльності. Загальне опанування програми підтверджується здатністю вчителя обґрунтовувати власні педагогічні рішення та готовністю інтегрувати набутий досвід у реальну освітню практику.

Під час занять практичні завдання виконуються індивідуально або групою. Виконання кожного практичного завдання оцінюється максимально 10 балами, де враховуються повнота змісту, методична грамотність, практична цінність розробки. Підсумковий тест є показником рівня засвоєння теоретичного матеріалу та складається з 24 запитань. Для отримання сертифіката про підвищення кваліфікації слухач має індивідуально виконати 1 практичне завдання та надати правильні відповіді щонайменше на 18 питань тесту.

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат про підвищення кваліфікації обсягом 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Вартість: 750 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програма складається з інструктивно-методичного заняття, 4 модулів, що містять 6 взаємопов'язаних тем, підсумки та рефлексію. Навчання поєднує дискусійні лекції та практико-орієнтовані заняття. Система контролю включає помодульні та завершальну рефлексії.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 30 год, із них: 10 год – лекційні заняття, 16 год – практичні заняття, 4 год – контрольні заходи.

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин			
	Лекції	**Практичні заняття**	**Контрольні заходи**	**Усього**
Інструктивно-методичне заняття	**1**	**–**	**–**	**1**
МОДУЛЬ 1. Компетентнісний підхід у сучасній освіті	**3**	**4**	**1**	**8**
Тема 1.1. Ключові компетентності в сучасній освіті: сутність, структура, нормативні засади	2	2	–	4
Тема 1.2. Європейські та українські ключові компетентності: порівняння, інтеграція, освітня практика	1	2	–	3
Контроль за модулем 1	–	–	1	1
МОДУЛЬ 2. Європейські рамки компетентностей як ресурс для НУШ	**3**	**5**	**1**	**9**
Тема 2.1. Європейські рамки компетентностей: структура, цілі та компоненти	2	2	–	4
Тема 2.2. Самоаудит компетентностей і стратегії їхньої освітньої інтеграції	1	3	–	4
Контроль за модулем 2	–	–	1	1
МОДУЛЬ 3. Проєктування освітнього процесу з використанням карток Scaffold	**3**	**5**	**1**	**9**
Тема 3.1. Інструмент Scaffold у проєктуванні компетентнісно орієнтованого освітнього	2	2	–	4

Назва навчальних тем	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Контрольні заходи	Усього
процесу				
Тема 3.2. Практичне використання карток Scaffold для проєктування навчальної діяльності	1	3	–	4
Контроль за модулем 3	–	–	1	1
МОДУЛЬ 4. ПІДСУМКИ ТА РЕФЛЕКСІЯ		**2**	**1**	**3**
Підсумковий тест	–	–	1	1
Оцінювання власного поступу та планування подальшого використання Scaffold в освітній практиці	–	2	–	2
Усього	**10**	**16**	**4**	**30**

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАНЯТТЯ

Презентація структури та змісту програми підвищення кваліфікації, Ознайомлення з правилами участі в навчанні. Огляд розкладу навчальних занять. Знайомство з учасниками. Визначення регламенту взаємодії та форматів комунікації у групі.

МОДУЛЬ 1. КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД У СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

Тема 1.1. Ключові компетентності в сучасній освіті: сутність, структура, нормативні засади

Сутність компетентнісного підходу як методологічної основи сучасної освіти. Перехід від знаннєво орієнтованого навчання до навчання, спрямованого на формування компетентностей. Поняття «ключові компетентності», їх роль у сучасному освітньому процесі. Зміст і структура ключових компетентностей у європейському та українському освітньому контекстах. Ключові компетентності в нормативних документах України. Компетентнісний потенціал освітніх галузей. Співвідношення знань, умінь, ставлень і результатів навчання як основи формування компетентностей.

Тема 1.2. Європейські та українські ключові компетентності: порівняння, інтеграція, освітня практика

Порівняння переліків ключових компетентностей у Рекомендаціях Європейського Союзу та в українському освітньому законодавстві. Спільні та

відмінні акценти у розумінні ключових компетентностей. Зв'язок ключових компетентностей із наскрізними вміннями та результатами навчання. Інтегровані результати навчання як основа проєктування компетентнісно орієнтованого освітнього процесу. Аналіз прикладів навчальних ситуацій і кейсів з різних освітніх галузей для виявлення знань, умінь, ставлень і відповідних ключових компетентностей. Практичне осмислення шляхів інтеграції ключових компетентностей в освітню практику.

МОДУЛЬ 2. ЄВРОПЕЙСЬКІ РАМКИ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЯК РЕСУРС ДЛЯ НУШ

Тема 2.1. Європейські рамки компетентностей: структура, цілі та компоненти

Європейські рамки компетентностей як навігатор у формуванні особистості. EntreComp: розвиток підприємливості як життєвої стратегії. DigComp: фундамент безпеки та самореалізації в інформаційному суспільстві. LifeComp: життєстійкість і саморозвиток у швидкозмінному світі. GreenComp: основа відповідального майбутнього. Порівняння структури та компонентів Європейських рамок компетентностей. Проблеми уніфікації та перекладу понятійно-категоріального апарату європейських рамок компетентностей.

Тема 2.2. Самоаудит компетентностей і стратегії їхньої освітньої інтеграції

Самооцінювання учасниками власних компетентностей за різними рамками. Дослідження крос-функціональних зв'язків між компетентностями європейських рамок. Практичне осмислення можливостей різних компетентнісних рамок для формування комплексного завдання з однієї навчальної теми чи уроку. Структура карток компетентностей інструменту Scaffold. Визначення «базових» компетентностей для вибудовування логічної архітектури заняття. Пошук наскрізних умінь для паралельного розвитку з основною компетентністю.

МОДУЛЬ 3. ПРОЄКТУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ З ВИКОРИСТАННЯМ КАРТОК SCAFFOLD

Тема 3.1. Інструмент Scaffold у проєктуванні компетентнісно орієнтованого освітнього процесу

Ознайомлення з інструментом Scaffold як засобом проєктування компетентнісно орієнтованого освітнього процесу. Призначення карток Scaffold для підтримки вчителя у плануванні навчальної діяльності та інтеграції ключових компетентностей. Структура колоди Scaffold: картки налаштування, картки планування, картки компетентностей, картки методів навчання та картки методів оцінювання. Логіка використання карток у процесі планування освітнього компонента, уроку, циклу занять або іншої навчальної діяльності. Послідовність етапів проєктування: визначення теми, простору,

тривалості, ресурсів, мети, цільової аудиторії, потреб учнів і зв'язків із реальним світом.

Тема 3.2. Практичне використання карток Scaffold для проєктування навчальної діяльності

Практичне використання карток Scaffold для розроблення плану навчальної діяльності в межах однієї чи кількох освітніх галузей. Добір ключових компетентностей відповідно до теми й очікуваних результатів навчання. Визначення методів для оцінювання початкового рівня сформованості компетентностей та вибір методів організації навчання. Планування свідчень досягнення учнів, способів оцінювання, підготовки ресурсів і графіка реалізації навчальної діяльності. Конструювання компетентнісно орієнтованих завдань і навчальних ситуацій із урахуванням потреб учнів, контексту навчання та зв'язків із реальним життям. Представлення розроблених рішень, взаємооцінювання та вдосконалення створених планів навчальної діяльності.

МОДУЛЬ 4. ПІДСУМКИ ТА РЕФЛЕКСІЯ

Підсумковий тест. Аналіз результатів навчання та особистого професійного зростання учасників. Рефлексія щодо інтеграції ключових компетентностей в освітню практику та використання інструменту Scaffold. Обговорення викликів і можливостей, виявлених під час курсу. Формування індивідуальних висновків, планів подальшого застосування отриманих знань і умінь, а також оцінювання власного прогресу.

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. Аналіз навчальної ситуації: визначення знань, умінь, ставлень і ключових компетентностей, що формуються в межах запропонованого кейсу.
2. Порівняння ключових компетентностей: зіставлення європейського та українського переліків ключових компетентностей і визначення їхнього значення для педагогічної практики.
3. Самооцінювання професійного досвіду: осмислення власної практики інтеграції ключових компетентностей в освітній процес і визначення напрямів професійного вдосконалення.
4. Створення системи навчальних ситуацій для формування навичок кібербезпеки та стратегій ефективної самореалізації в інформаційному середовищі.
5. Формування кейсу практичних дій для розвитку екологічної свідомості учнів як основи сталого розвитку.
6. Розроблення завдань, що базуються на синергії різних рамок компетентностей.

7. Конструювання вправи для учнів, спрямованої на критичне оцінювання ідей з точки зору їхньої соціальної, культурної або економічної значущості для громади.
8. Ознайомлення зі структурою та логікою використання карток Scaffold: визначення функцій основних груп карток у проєктуванні навчальної діяльності.
9. Проєктування навчальної діяльності з використанням карток Scaffold: визначення теми, мети, цільової аудиторії, ключових компетентностей, методів навчання, оцінювання, ресурсів і графіка реалізації.
10. Розроблення та представлення компетентнісного фрагмента уроку: обґрунтування педагогічних рішень, взаємооцінювання та доопрацювання створеного матеріалу.

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Закон України «Про освіту». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19 (дата звернення 30.03.2026 р.)
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20 (дата звернення 30.03.2026 р.)
3. Нова українська школа : Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти на період до 2029 року URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/54258/ (дата звернення 30.03.2026 р.)
4. Про підвищення кваліфікації педагогічних працівників, які здійснюватимуть освітній процес у другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання) відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти: Наказ МОН України №1223 від 28.08.2024 URL: https://mon.gov.ua/npa/pro-pidvyshchennia-kvalifikatsii-pedahohichnykh-pratsivnykiv-iaki-zdiisniuvatymut-osvitnii-protses-u-druhomu-tsykli-bazovoi-serednoi-osvity-bazove-predmetne-navchannia-vidpovidno-do-derzhavno (дата звернення 30.03.2026 р.)

Основна література

1. DigComp 2.2: The Digital Competence Framework for Citizens - With new examples of knowledge, skills and attitudes. URL: https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC128415 (дата звернення 30.03.2026 р.)
2. EntreComp: Рамка підприємницької компетентності. URL: https://ipq.org.ua/upload/files/files/03_Novyny/2016.07.89_EntrComp/EntreCompFramework%20UKR.pdf (дата звернення 30.03.2026 р.)
3. GreenComp: the European sustainability competence framework. URL: https://joint-research-centre.ec.europa.eu/greencomp-european-sustainability-competence-framework_en (дата звернення 30.03.2026 р.)

4. LifeComp: The European Framework for Personal, Social and Learning to Learn Key Competence. URLhttps://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC120911 (дата звернення 30.03.2026 р.)
5. Scaffold: a card game to revolutionise teaching. URL:https://www.etf.europa.eu/en/what-we-do/scaffold-card-game-revolutionise-teaching (дата звернення 30.03.2026 р.)

Додаткова література

1. Відео та конспект з курсу Освіторії. Роман Шиян. URL: https://youtu.be/LBYCvKsnn1w?feature=shared https://dv-clevio-storage.fra1.digitaloceanspaces.com/files/_1LfMvlnd.pdf (дата звернення 30.03.2026 р.)
2. Локшина О. Європейська довідкова рамка ключових компетентностей для навчання впродовж життя: оновлене бачення 2018 року. *Український педагогічний журнал.* 2019. № 3. С. 21–30. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/718031/1/3.pdf (дата звернення 30.03.2026 р.)
3. Bacigalupo, M., Bekh, O., Binasco, A., Israel, H. and Weikert García, L., "Scaffold", a deck of cards to design competence-oriented learning experiences, *Publications Office of the European Union*, Luxembourg, 2024, doi:10.2760/057661 URL: https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC136622 (дата звернення 30.03.2026 р.)